

POSTANOWIENIE

Dnia 17 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Joanna Misztal-Konecka (przewodniczący)

SSN Beata Janiszewska

SSN Marcin Krajewski (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa J. P.
przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.
o zapłatę,
po rozpoznaniu w Izbie Cywilnej
na posiedzeniu niejawnym 17 marca 2023 r. w Warszawie
zażalenia strony pozwanej
na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z 7 września 2022 r., I ACa 385/21 (I WSC 163/22),

1) przekazuje do rozstrzygnięcia powiększonemu składowi Sądu Najwyższego zagadnienie prawne budzące poważne wątpliwości:

"Czy skarga kasacyjna powinna zawierać wszystkie elementy pierwszego pisma w sprawie (art. 126 § 2 w zw. z art. 398⁴ § 3 k.p.c.), w szczególności wskazanie adresów stron, czy wystarczające jest, gdy – oprócz wymagań właściwych dla skargi kasacyjnej – spełnia ona wymagania przewidziane dla każdego pisma procesowego (art. 126 § 1 w zw. z art. 398⁴ § 3 k.p.c.)?";

2) odracza rozpoznanie sprawy.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 7 września 2022 r. Sąd Apelacyjny w Łodzi odrzucił skargę kasacyjną pozwanej Bank spółki akcyjnej z siedzibą w W. w sprawie o zapłatę z powództwa J. P.. W uzasadnieniu Sąd Apelacyjny wskazał, że skarga była dotknięta brakami formalnymi, których pozwana nie uzupełniła w wyznaczonym terminie. Chodziło o niewskazanie w skardze, uznanej za pierwsze pismo w sprawie, numeru PESEL oraz adresu powódki J.P.

Pozwana złożyła na powyższe postanowienie zażalenie do Sądu Najwyższego, zaskarżając je w całości i wnosząc o jego uchylenie. Zarzuciła naruszenie szeregu przepisów Kodeksu postępowania cywilnego przez bezpodstawne uznanie, że skarga kasacyjna jest pierwszym pismem w sprawie i powinna wskazywać m.in. numer PESEL i miejsce zamieszkania powódki, podczas gdy w rzeczywistości skarga nie stanowi pierwszego pisma w sprawie i nie musi zawierać powyższych elementów.

Sąd Najwyższy, rozpoznając wniesione zażalenie na posiedzeniu niejawnym, uznał, że wyłoniło się zagadnienie prawne budzące poważne wątpliwości i postanowił przekazać to zagadnienie do rozstrzygnięcia powiększonemu składowi Sądu Najwyższego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398¹⁷ § 1 k.p.c., jeżeli przy rozpoznawaniu skargi kasacyjnej wyłoni się zagadnienie prawne budzące poważne wątpliwości, Sąd Najwyższy może odroczyć wydanie orzeczenia i przekazać to zagadnienie do rozstrzygnięcia powiększonemu składowi tego Sądu. Instytucja ta na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. znajduje odpowiednie zastosowanie także do postępowania zażaleniowego przed Sądem Najwyższym.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego poważne rozbieżności budzi kwestia, czy skarga kasacyjna, poza wymaganiami konstrukcyjnymi przynależnymi tylko temu środkowi zaskarżenia, powinna spełniać także wymagania formalne właściwe dla pierwszego pisma w sprawie określone w art. 126 § 2 k.p.c., czy też wymagania te do skargi kasacyjnej nie mają zastosowania.

Z jednej strony w niektórych orzeczeniach Sądu Najwyższego wyrażono pogląd, że skoro wedle utrwalonego stanowiska skarga kasacyjna, jako

nadzwyczajny środek zaskarżenia, inicjuje nowe postępowanie, w nowej (w znaczeniu procesowym) sprawie, to powinno się do niej stosować wymagania właściwe dla pierwszego pisma w sprawie. Z tego względu wskazanie w art. 398⁴ § 3 *in principio* k.p.c., że skarga powinna czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego, należy rozumieć jako odesłanie m.in. do art. 126 § k.p.c.

Jako argument za tym poglądem podano, że akta postępowania ze skargi kasacyjnej, prowadzone w Sądzie Najwyższym, rozpoczynają się od odpisu orzeczenia sądu drugiej instancji, przekazywanego na podstawie art. 398⁷ § 2 zd. 2 k.p.c., a zatem nie widnieją w nich żadne adresy. Wskazano ponadto, że to skarżący obciąża ryzyko podania nieprawidłowego adresu stron lub uczestników postępowania, a ciężar ten nie może być przenoszony na Sąd Najwyższy (postanowienie SN z 26 lutego 2021 r., I CSK 384/20). W orzecznictwie powyższy pogląd wyrażano nie tylko w odniesieniu do wymagania podania adresu stron, ale także numeru PESEL powoda będącego osobą fizyczną, a nawet samego wymagania wskazania stron postępowania (postanowienia SN: z 5 października 2007 r., I CZ 109/07; z 22 października 2015 r., IV CZ 43/15; z 6 lipca 2016 r., IV CZ 34/16; z 19 grudnia 2020 r., III CSK 165/20; z 26 lutego 2021 r., I CSK 319/20; z 14 września 2021 r., I CSK 663/20; z 12 stycznia 2022 r., III CZ 34/22; z 25 lutego 2022 r., I CSK 1476/22; z 24 marca 2022 r., I CSK 82/22; z 30 marca 2022 r., I CSK 284/22; z 5 kwietnia 2022 r., I CSK 1368/22; z 15 kwietnia 2022 r., I CSK 1716/22; z 19 maja 2022 r., I CSK 1655/22; z 26 maja 2022 r., II CSKP 657/22; z 15 czerwca 2022 r., I CSK 987/22; z 15 czerwca 2022 r., I CSK 1800/22; z 30 czerwca 2022 r., I CSK 3402/22; z 14 lipca 2022 r., I CSK 572/22; z 31 sierpnia 2022 r., I CSK 2440/22; z 8 września 2022 r., I CSK 2868/22; z 12 września 2022 r., I CSK 2603/22; z 26 września 2022 r., I CSK 1604/22; z 26 września 2022 r., I CSK 2764/22; z 28 września 2022 r., I CSK 1606/22; z 28 września 2022 r., I CNP 55/22; z 10 października 2022 r., I CSK 2958/22; z 20 grudnia 2022 r., I CSK 4064/22).

Pogląd przeciwny, zgodnie z którym wymagania dotyczące pierwszego pisma w sprawie nie dotyczą skargi kasacyjnej, jest wyrażany w orzecznictwie Sądu Najwyższego zdecydowanie rzadziej. Wynika to jednak z faktu, że jeśli

określony skład Sądu Najwyższemu uznaje, iż wymaganie takie nie ma zastosowania, skardze jest nadawany bieg bez wydania w tym przedmiocie formalnego postanowienia. Można jednak dostrzec pojedyncze wypowiedzi poszczególnych składów wyraźnie idące w tym kierunku. Przykładowo, w postanowieniu Sądu Najwyższego z 25 października 2012 r., IV CZ 113/12, wyrażono pogląd, że skarga kasacyjna nie jest pierwszym pismem procesowym i w związku z tym wnioskodawca nie był obowiązany – wbrew stanowisku sądu drugiej instancji – do wskazania adresów uczestników. W postanowieniu Sądu Najwyższego z 19 kwietnia 2012 r., IV CZ 152/11, stwierdzono zaś, że jakkolwiek skarga wnioskodawcy nie zawierała prawidłowo oznaczonej siedziby uczestnika i wnioskodawca nie usunął tej wadliwości, to w okolicznościach sprawy, gdy uczestnikiem postępowania była państwowa osoba prawna z siedzibą określoną w ustawie, a sądy rozstrzygające sprawę w obu instancjach nie miały wątpliwości co do oznaczenia uczestnika i jego siedziby, błąd popełniony w skardze kasacyjnej nie powinien być traktowany jako jej brak formalny, skutkujący odrzuceniem skargi w razie jego niepoprawienia.

Wymagania formalne skargi kasacyjnej określa art. 398⁴ § 1 k.p.c., wedle którego skarga kasacyjna powinna zawierać: 1) oznaczenie orzeczenia, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest ono zaskarżone w całości czy w części; 2) przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie; 3) wniosek o uchylenie lub uchylenie i zmianę orzeczenia z oznaczeniem zakresu żądanego uchylenia i zmiany. Zgodnie z § 2 tego artykułu, oprócz wymagań przewidzianych w § 1, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Paragraf 3 omawianego przepisu wskazuje ponadto, że skarga kasacyjna powinna czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego, a w sprawach o prawa majątkowe powinna zawierać również oznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia. Do skargi kasacyjnej dołącza się także dwa jej odpisy przeznaczone do akt Sądu Najwyższego oraz dla Prokuratora Generalnego, chyba że sam wniósł skargę.

Przepis powyższy zawiera rozróżnienie między wymaganiami konstrukcyjnymi skargi (określonymi w paragrafie pierwszym i drugim) i innymi wymaganiami formalnymi (określonymi w paragrafie trzecim). Wymagania

konstrukcyjne charakteryzują skargę kasacyjną jako środek zaskarżenia. Uchybienie im prowadzi do uznania, że złożone pismo nie jest w ogóle skargą kasacyjną, lecz stanowi jedynie pozór skargi. Wymagania ogólne pisma procesowego stanowią zaś zwykłe wymagania, jakie powinno spełnić każde wnoszone pismo w sprawie celem umożliwienia nadania mu prawidłowego biegu.

Zgodnie z art. 394⁶ § 1 k.p.c., jeżeli skarga kasacyjna nie spełnia wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 lub 3, przewodniczący w sądzie drugiej instancji wzywa skarżącego do usunięcia braków w terminie tygodniowym pod rygorem odrzucenia skargi. Zgodnie zaś z § 2 tego artykułu sąd drugiej instancji odrzuca skargę wniesioną po upływie terminu, skargę niespełniającą wymagań określonych w art. 398⁴ § 1, nieopłaconą oraz skargę, której braków nie usunięto w terminie lub z innych przyczyn niedopuszczalną.

W świetle powyższego modelu wymagań formalnych skargi i usuwania związanych z nimi braków pojawia się wątpliwość, co należy rozumieć pod zawartym w art. 398⁴ § 3 k.p.c. wskazaniem, iż skarga kasacyjna powinna czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego. Wymagania ogólne wszystkich pism procesowych zostały bowiem zasadniczo określone w art. 126, 126¹ oraz w art. 128 k.p.c. Wymagania te są jednak zróżnicowane w zależności od tego, z jakim pismem mamy do czynienia. O ile art. 126 § 1, § 1¹, § 3, art. 126¹ i art. 128 k.p.c. mają zastosowanie do „każdego pisma” (*verba legis*), o tyle wymagania zawarte w art. 126 § 2 k.p.c. jedynie do pisma procesowego, które jest „pierwszym pismem w sprawie”, zaś wymaganie zawarte w art. 126 § 2¹ k.p.c. dotyczy dalszego pisma procesowego.

Zgodnie z art. 126 § 2 k.p.c., gdy pismo procesowe jest pierwszym pismem w sprawie, powinno ponadto zawierać oznaczenie przedmiotu sporu oraz 1) oznaczenie miejsca zamieszkania lub siedziby i adresy stron albo, w przypadku gdy strona jest przedsiębiorcą wpisanym do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej – adres do korespondencji wpisany do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, 1¹) oznaczenie miejsca zamieszkania lub siedziby i adresy przedstawicieli ustawowych i pełnomocników stron, 2) numer Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności

(PESEL) lub numer identyfikacji podatkowej (NIP) powoda będącego osobą fizyczną, jeżeli jest on obowiązany do jego posiadania lub posiada go nie mając takiego obowiązku lub 3) numer w Krajowym Rejestrze Sądowym, a w przypadku jego braku – numer w innym właściwym rejestrze, ewidencji lub NIP powoda niebędącego osobą fizyczną, który nie ma obowiązku wpisu we właściwym rejestrze lub ewidencji, jeżeli jest on obowiązany do jego posiadania.

Dodać należy również, że zgodnie z art. 15zszs⁹ § 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (dalej: „ustawa COVID-19”) w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 oraz w ciągu roku od odwołania ostatniego z nich, w sprawach prowadzonych na podstawie Kodeksu postępowania cywilnego, w pierwszym piśmie procesowym wnoszonym przez adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego lub Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej podaje się adres poczty elektronicznej i numer telefonu przeznaczone do kontaktu z sądem. Wskazany przepis przewiduje, że niewykonanie tego obowiązku stanowi brak formalny pisma.

Wątpliwość powstała w niniejszej sprawie w pierwszej kolejności wynika z pytania, czy skargę kasacyjną należy zakwalifikować do kategorii objętej pojęciem pierwszego pisma w sprawie, czy też traktować ją należy jako „dalsze” pismo. W razie opowiedzenia się za pierwszym stanowiskiem można konsekwentnie twierdzić, iż art. 126 § 2 k.p.c., a także art. 15zszs⁹ § 1 ustawy COVID-19, mają zastosowanie do skargi kasacyjnej, podobnie jak mają zastosowanie do pozwu lub wniosku inicjującego postępowanie w sprawie. W razie zaś przyjęcia drugiego poglądu należałoby konsekwentnie uznać, że do skargi kasacyjnej nie stosuje się wymagań określonych we wskazanych przepisach, a konieczne jest podanie sygnatury sprawy w związku z tym, że jest to pismo „dalsze” (art. 126 § 2¹ k.p.c.).

W aktualnym orzecznictwie za dominujący należy uznać pogląd, zgodnie z którym skarga kasacyjna inicjuje nową sprawę w znaczeniu technicznoprosesowym w celu merytorycznego rozstrzygnięcia o zasadności

żądania pozwu czy wniosku. Sprawą w tym rozumieniu jest bowiem zespół czynności procesowych stron i sądu podejmowanych od chwili wniesienia pozwu (wniosku) do chwili uprawomocnienia się orzeczenia co do istoty sprawy. Wraz z uprawomocnieniem się orzeczenia kończy się sprawa rozstrzygana w postępowaniu dwuinstancyjnym przez sądy powszechne i może rozpocząć się postępowanie kasacyjne, wszczynane wniesieniem skargi kasacyjnej, która inicjuje to odrębne, szczególne i nadzwyczajne postępowanie. W tym znaczeniu skarga kasacyjna wszczyna nowe postępowanie i nową sprawę rozpoznawaną nie przez sąd powszechny, lecz przez Sąd Najwyższy, w której obowiązują szczególne zasady – między innymi nie obowiązuje zwolnienie od kosztów sądowych przyznane w postępowaniu przed sądami powszechnymi pierwszej i drugiej instancji ani nie obejmuje jej pełnomocnictwo procesowe udzielone przez stronę czy ustanowione przez sąd w postępowaniu w pierwszej i drugiej instancji.

Pogląd powyższy wyrażono przede wszystkim w uzasadnieniu mającej moc zasady prawnej uchwały składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z 5 czerwca 2008 r., III CZP 142/07 (OSNC 2008, nr 11, poz. 122), a także w kolejnych akceptujących ją orzeczeń (np. postanowienia SN z 6 lipca 2016 r., IV CZ 34/16, i z 26 lutego 2021 r., I CSK 384/20). Trzeba podkreślić, że sam pogląd, iż skarga kasacyjna inicjuje nową sprawę, nie jest objęty mocą zasady prawnej, gdyż stanowił on jedynie przesłankę i jeden z argumentów dla uzasadnienia tezy wyrażonej w sentencji wskazanej uchwały, zgodnie z którą zwolnienie strony od kosztów sądowych w sprawie przyznane w postępowaniu przed sądem powszechnym nie obejmuje postępowania kasacyjnego, a pełnomocnictwo procesowe nie obejmuje z samego prawa umocowania do wniesienia skargi kasacyjnej i udziału w postępowaniu kasacyjnym.

Wskazany pogląd co do natury postępowania kasacyjnego jest niekiedy podawany w wątpliwość w orzecznictwie Sądu Najwyższego (zob. np. postanowienie z 16 kwietnia 2021 r., I CSK 492/20).

Warto również zauważyć, że w świetle ostatnich zmian w Kodeksie postępowania cywilnego zasadniczy pogląd wyrażony w uchwale 7 sędziów SN z 5 czerwca 2008 r., III CZP 142/07, straci niedługo aktualność. Na podstawie

ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, która w omawianym zakresie wejdzie w życie 1 lipca 2023 r., nowe brzmienie uzyskają art. 91 pkt 1 k.p.c. oraz art. 118 § 2 k.p.c., które były przedmiotem zainteresowania Sądu Najwyższego we wskazanej uchwale. Zgodnie z nową treścią art. 91 pkt 1 k.p.c. pełnomocnictwo procesowe będzie obejmowało z mocy samego prawa umocowanie do wszystkich łączących się ze sprawą czynności procesowych, w tym – co zostanie wyraźnie wskazane – także skargi kasacyjnej. Ponadto wedle nowego brzmienia art. 118 § 2 k.p.c. adwokat lub radca prawny ustanowiony przez sąd będzie obowiązany zastępować stronę w zakresie wynikającym z art. 91, chyba że z postanowienia sądu wynika, iż obowiązek zastępowania strony ustaje wcześniej.

Oznacza to, że od 1 lipca 2023 r. udzielone w toku postępowania przed sądem powszechnym pełnomocnictwo procesowe będzie rozciągało się na postępowanie kasacyjne, a obowiązek zastępowania strony, dla której ustanowiono pełnomocnika z urzędu, nie ustanie, jak dotąd, wraz z uprawomocnieniem się orzeczenia, ale będzie aktualny także w postępowaniu kasacyjnym. Powyższa nowelizacja wskazuje na zmianę ujęcia normatywnego postępowania kasacyjnego i traktowanie go, przynajmniej w kontekście wymienionych instytucji, jako kontynuacji postępowania przed sądami powszechnymi, a nie postępowania całkowicie nowego. W szczególności zmiana brzmienia art. 91 pkt 1 k.p.c. wskazuje, że wniesienie skargi kasacyjnej zostało uznane przez ustawodawcę za „łączącą się ze sprawą czynność procesową”. Powyższe zmiany mogą zatem rzutować nie tylko na utratę mocy zasadniczych tez uchwały z 5 czerwca 2008 r., III CZP 142/07, ale także na podważenie przesłanek rozumowania, jakie stały za jej podjęciem.

Przesądzenie kwestii aktualności wymienionej uchwały nie jest jednak wystraszające i konieczne do wyjaśnienia postawionej w niniejszej sprawie kwestii stosowania do skargi kasacyjnej obowiązku podania danych właściwych dla pierwszego pisma w sprawie. Trzeba bowiem pamiętać, że w uchwale Sąd Najwyższy wyraźnie wskazał, że o odrębnej sprawie należy mówić akurat w tym wypadku w bardzo specyficzny sposób, jako o sprawie w rozumieniu „technicznop procesowym”. Wyraźnie podkreślono przy tym, że chodzi o pojęcie sprawy na gruncie art. 91, 117 § 4 k.p.c. oraz art. 105 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r.

o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Wykładnia ta była zatem podporządkowana rozstrzygnięciu kwestii zakresu pełnomocnictwa procesowego oraz czasu trwania obowiązku zastępowania strony przez pełnomocnika z urzędu. Nawet zatem w razie przyjęcia aktualności stanowiska zawartego w omawianej uchwale można bronić poglądu, że nie chodzi w niej o pierwsze pismo w sprawie, o którym mowa w art. 126 § 2 k.p.c.

Przechodząc do kwestii stosowania art. 126 § 2 k.p.c. w postępowaniu kasacyjnym, można zauważyć, że wymagania określone w tym przepisie mają charakter podstawowy i zmierzają do tego, aby można było określić w sposób możliwie precyzyjny podmiotowy zakres postępowania. Nadanie biegu sprawie zainicjowanej przez określone pismo bez powyższych informacji nie jest w zasadzie możliwe, gdyż uniemożliwia np. doręczanie stronie i jej przedstawicielom pism procesowych. Podanie stosownych numerów identyfikacyjnych ma zaś zapobiec konfuzji i umożliwić jednoznaczne zidentyfikowanie podmiotów wszczętego postępowania.

Biorąc pod uwagę powyższy sens i cel regulacji dotyczącej wymagań ogólnych pism procesowych, można z jednej strony stanąć na stanowisku, że podawanie tych informacji w skardze kasacyjnej, która dotyczy dopiero co zakończonego postępowania cywilnego, jest zbędne. Informacje te znajdują się już bowiem w aktach postępowania przed sądem powszechnym i nie ma możliwości, aby bez nich mogło dojść do zakończenia postępowania orzeczeniem, które następnie zaskarżono skargą kasacyjną. Powielanie zatem tych danych w skardze kasacyjnej jest zbędne.

Warto przy tym podkreślić, że można bronić poglądu, zgodnie z którym nawet jeśli uznać, iż skarga kasacyjna jako pierwsze pismo w sprawie powinna zawierać dane, o których mowa w art. 126 § 2 k.p.c., to ich brak nie uniemożliwia nadania pismu biegu, gdyż sąd dane te posiada. Co prawda w art. 398⁶ § 1 k.p.c., odmiennie niż w art. 130 § 1 k.p.c., nie wspomina się wyraźnie o tym, że przewodniczący wzywa do usunięcia braków, gdy pismo nie może w wyniku tego otrzymać prawidłowego biegu, to jednak można bronić poglądu, że założenie to powinno być zawsze aktualne ze względów racjonalności.

Podanie przez skarżącego powyższych informacji, w szczególności miejsca zamieszkania (siedziby) stron lub adresu przedstawicieli czy pełnomocników, nie jest tożsame z obowiązkiem stałej aktualizacji tych danych przez stronę. Obowiązek ten w toku postępowania wynika z art. 136 k.p.c., a w odniesieniu do okresu po wydaniu orzeczenia przez sąd drugiej instancji przewiduje go art. 387¹ k.p.c. Zgodnie z tym przepisem w razie wydania przez sąd drugiej instancji orzeczenia, od którego przysługuje skarga kasacyjna, strony i ich przedstawiciele mają obowiązek, do czasu upływu terminu do wniesienia skargi, zawiadamiać sąd drugiej instancji o każdej zmianie miejsca zamieszkania. Regulacja ta, choć dotycząca odmiennej materii, może być argumentem na rzecz zbędności podania miejsca zamieszkania stron w skardze kasacyjnej. Dopóki bowiem strona nie poinformuje o zmianie miejsca zamieszkania, należy za skuteczne uznawać dane zawarte w aktach sprawy. Zasadniczo nie ma zatem ryzyka, że na skutek niepodania w skardze kasacyjnej miejsca zamieszkania stron lub ich przedstawicieli doszłoby do niemożliwości dokonania doręczeń.

Można również uznać, że podawanie powyższych danych jest zbędne także z tego względu, iż skarga kasacyjna jest wnoszona za pośrednictwem sądu drugiej instancji i to przewodniczący w tym sądzie dokonuje jako pierwszy weryfikacji wymagań formalnych skargi. Działa on zatem w stosunku do skargi kasacyjnej w sposób podobny jak wobec innych pism, które wpływają już po wydaniu orzeczenia kończącego postępowanie (np. wniosków rektryfikacyjnych czy wniosku o nadanie klauzuli wykonalności orzeczeniu). Wobec wskazywanych zaś pism nie ma wątpliwości, że są to „dalsze” pisma w sprawie, mimo jej prawomocnego zakończenia. Przewodniczący w sądzie drugiej instancji dysponuje zaś aktami sprawy i posiada wszystkie niezbędne informacje.

Wskazać można również, że jeśli skarga kasacyjna byłaby na gruncie art. 126 § 2 k.p.c. traktowana jako pierwsze pismo w sprawie, a nie pismo „dalsze” w rozumieniu § 2¹ tego przepisu, to nie byłoby obowiązku podania sygnatury aktu postępowania drugoinstancyjnego, gdyż obowiązek ten wynika z drugiego ze wskazanych przepisów. Rozwiązanie takie zdecydowanie należałoby uznać za wadliwe i mogące powodować przedłużenie postępowania. Wydaje się natomiast,

że trudno uznać, aby skarga kasacyjna mogła być jednocześnie pierwszym i „dalszym” pismem w sprawie.

Należy również pamiętać, że w odróżnieniu od innych pism stanowiących pierwsze pismo w sprawie skarga kasacyjna może nie pochodzić od strony pierwotnie inicjującej postępowanie (powoda lub wnioskodawcy). W takim wypadku wątpliwości budzi obowiązek podania numeru PESEL powoda przez skarżącego niebędącego powodem. Skarżący byłby wówczas obowiązany podać dane, które pierwotnie powinien podać sam powód lub wnioskodawca i które zostały przez te osoby podane na etapie postępowania przed sądami *meriti* – trudno byłoby wymagać podania np. numeru PESEL odnosić do osoby skarżącego, skoro w art. 126 § 2 k.p.c. mowa wyraźnie o numerze PESEL powoda. Skarżący w takim wypadku może co najwyżej ograniczyć się do powielenia informacji podanych wcześniej. W taki sposób dochodzi do nałożenia na skarżącego dodatkowego obowiązku, który nie jest ani celowy, ani dostosowany do jego pozycji procesowej.

Z drugiej strony nie można nie dostrzec podnoszonych w orzecznictwie argumentów przemawiających za potrzebą podania powyższych danych już w skardze kasacyjnej. Z jednej strony mają one charakter ściśle formalny wobec rozważanego wcześniej przeniesienia koncepcji traktowania skargi kasacyjnej jako pisma rozpoczynającego nową sprawę także na grunt wymagań określonych w art. 126 § 2 k.p.c. Niezależnie jednak od tego zagadnienia podnoszone argumenty mają przede wszystkim wymiar praktyczny.

Jak wskazano wcześniej, w wielu orzeczeniach Sądu Najwyższego podkreśla się, że wpływ skargi kasacyjnej do SN prowadzi do założenia nowych akt sprawy, w których nie ma adresów stron ani właściwych numerów identyfikacyjnych. Wymaga to już na tym etapie zapoznania się z aktami zasadniczymi, często niezwykle obszernymi, celem ustalenia powyższych informacji na potrzeby możliwości nadania skardze biegu. W wielu sprawach zdarza się zaś, że powyższe dane nie znajdują się na początku akt zasadniczych, gdyż strony w trakcie postępowania przed sądem powszechnym mogą zmienić miejsce zamieszkania. Powyższy obowiązek obciąża zatem Sąd Najwyższy i może prowadzić do komplikacji z ustaleniem prawidłowego adresu strony, jej przedstawiciela

ustawowego lub pełnomocnika. Może to również skutkować błędnym ustaleniem tych danych, jeśli wątpliwości będzie budzić, które z podanych danych są aktualne. Wymaganie podania tych informacji już w samej skardze kasacyjnej miałoby zatem charakter porządkujący i służyłoby zabezpieczeniu prawidłowego toku postępowania, wpływając na jego przyspieszenie.

W świetle powyższego należy uznać, że przedstawione zagadnienie prawne budzi poważne wątpliwości i wymaga wypowiedzi powiększonego składu Sądu Najwyższego, co uzasadnia orzeczenie jak w sentencji (art. 398¹⁷ § 1 w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.).